Název aktivity:	**Vítání tažných ptáků**
Cíl:	• Připomenout, že mnoho ptáků v našich zeměpisných podmínkách přes zimu nezůstává, ale odlétá do jižních krajin, tedy zimovišť. • Seznámit s ohroženími, která musí překonávat. • Porozumět životním cyklům tažných ptáků. • Vědomě se zapojovat do ochrany všech druhů ptáků.
Motivace	Příroda je na jaře plná proměn. Nejen, že začínají kvést první jarní květiny, ale začíná se ozývat také s větší intenzitou ptačí zpěv. Vracejí se tažní ptáci – čápi, vlaštovky. Motivační otázky: Znáte ve svém okolí nějaké čapí hnízdo? Znáte pranostiku „Na Hromnice musí skřivánek vrznout, i kdyby měl zmrznout?“ Co tato pranostika znamená? Proč někteří ptáci u nás zůstávají přes zimu a jiní ne? Co je nutí k odletu? *(odpověď: nedostatek potravy)* Které ptáky můžeme v zimě vidět na krmítku a které ne? Jaká ohrožení mohou tažné ptáky během letu potkat *(odpověď: nezákonný odchyt, světelný smog, přírodní nebezpečí atd.)*
Cílová skupina	Žáci 2.st. ZŠ
Doba trvání:	1 hodina
Místo:	Pracovna přírodopisu, nebo venkovní učebna na zahradě.
Pomůcky:	Pracovní listy se jmény ptáků a slepou mapou.
Metody a formy práce:	Práce s pracovním listem, poslech audio nahrávek, diskuse, práce s atlasy, internetem, výtvarné činnosti.

Postup:

1. V první části využijeme poslechu audionahrávek a připomenutí doby návratu vybraných druhů tažných ptáků.

- ✓ Nejdříve necháme poslouchat zpěvy ptáků tažných, které se budou žáci snažit poznat. Počet a výběr je na uvážení pedagoga.
- ✓ Pokud neurčí nikdo správný název, uvede jej vyučující.
- ✓ Žáci si mohou názvy ptáků zapisovat.

V únoru se k nám vrací:

- ✓ skřivan polní, http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-p/_zprava/skrivan-polni--19733
- ✓ holub hřivnáč, http://www.rozhlas.cz/hlas/mekkozobi/_zprava/holub-hrivnac-video--67696
- ✓ špaček obecný http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-p/_zprava/spacek-obecny-video--31139

V březnu se k nám vrací:

- ✓ čáp bílý http://www.rozhlas.cz/hlas/brodivi/_zprava/cap-bily-video--27619
- ✓ kachna divoká http://www.rozhlas.cz/hlas/vrubozobi/_zprava/kachna-divoka-video--30494
- ✓ holub doupňák http://www.rozhlas.cz/hlas/mekkozobi/_zprava/holub-doupnak--57036
- ✓ pěnkava obecnáhttp://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-p/_zprava/penkava-obecna-video--13206

V dubnu se k nám vrací:

- ✓ **jiřička obecná** http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-ch/_zprava/jiricka-obecna-video--28376
- ✓ **vlaštovka obecná** http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-p/_zprava/vlastovka-obecna--24689
- ✓ **kukačka obecná** http://www.rozhlas.cz/hlas/kukacky/_zprava/kukacka-obecna-video--14966
- ✓ **lejsek černohlavý** http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-ch/_zprava/lejsek-cernohlavy--25694
- ✓ **rákosník obecný** http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-p/_zprava/rakosnik-obecny--33403
- ✓ **žluva hajní** http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-p/_zprava/zluva-hajni--39939

2. V pracovním listu, který dostanou žáci do lavice, tedy do dvojic, bude vybírat jeden z dvojice názvy ptáků přezimujících, druhý názvy ptáků odlétajících. Vůbec nevadí, když budou spolupracovat, nebo využijí atlasy, či jiný obrazový materiál.
Po stanovené době bude provedeno společné vyhodnocení.

	3. Ve slepé mapě nakreslí žáci šipky od ČR směrem k místu, kam odlétá uvedený druh ptáka a napíší k ní vzdálenost, kterou musí urazit do svého zimoviště. Podrobný popis v pracovním listu č. 2 a mapa jsou uvedeny níže. U ptačích druhů uvedou žáci potravu. Na závěr vypíší možná ohrožení, která mohou ptáky potkat během migrace. 4. Téma lze propojit s výtvarnou výchovou a žáci si podle vlastní volby nakreslí jednoho tažného ptáka. Vznikne třídní atlas tažných ptáků. V další hodině, nebo za domácí úkol, si ke kresbám mohou žáci dopsat zajímavosti o daném ptačím druhu.
Reflexe	1. Co nového jste se dozvěděli? 2. Co bylo zajímavé? 3. Co vás překvapilo? 4. Proč vlastně ptáci na zimu odlétají? Je to kvůli chladu? 5. Uveď druh ptáka, který přilétá nejdříve? 6. Čím jsou tito ptáci ohroženi při svém letu? 7. Znáte další pranostiky týkající se jara? Nebo ptáků?
Rozvíjené kompetence	Žák: • Pozná možná ohrožení ptáků během jejich migrace. • Vyjmenuje nejméně čtyři druhy tažných ptáků. • Uvede příklady zimoviště některých druhů ptáků.
Průřezová témata	**EVVO** **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**

Zpracovala Mgr. Marie Kordulová, certifikovaná lektorka DVPP,
infoevvo@seznam.cz

Zdroje: http://www.youreuropemap.com/blank_europe_map.gif

Pracovní list č. 1

Příklady ptáků, odlétajících i zimujících:

Sýkora koňadra, kos černý, rehek zahradní, vlaštovka obecná, vrabec domácí, špaček obecný, pěnkava obecná, červenka obecná, kukačka obecná, sýkora modřinka, jiřička obecná, strakapoud, drozd zpěvný, stehlík obecný, zvonek zelený, dlask, skřivan polní, havran polní.

Pracovní list č. 2

Vzdálenosti, které musí vybrané druhy tažných ptáků urazit do svého zimoviště.

Budete potřebovat slepou mapu zeměkoule.

K mapě přiřaď šipky znázorňující délku letu stěhovavých ptáků

Vlaštovka obecná – Jižní Afrika, 14 000 km

Racek chechtavý - Západní Afrika, 7300 km

Čáp bílý – Severní Afrika, 3500 km

Holub hřivnáč – Jižní Evropa, 3000 km

Žáci mohou vyhledávat další příklady tažných ptáků a délku jejich letu do zimoviště. Do níže uvedené slepé mapy (kterou zaznačte šipkou, směr a délku letu a také název ptáka, který musí překonat tuto vzdálenost.